

Piše: Bojana Šinžar

Inovacija je alat za rast

Svetska otkrića, dostignuća, postignuća – bude u nama bujicu pozitivne energije, mašte, divljenja, zahvalnosti, motivacije. Pozivaju nas da saznamo šta ćemo tim novim dostignućima dobiti, postići, na koji način će nas upravo to učiniti boljima, efikasnijima, uspešnijima, kako će to ostvariti neke naše težnje i snove. Razmišljamo o tome, kako li smo mogli uopšte da živimo i radimo ranije bez tih saznanja i, na kraju, zamišljamo kakav li će život biti generacijama koje tek dolaze.

U svakom obliku poslovanja, inovacija i unapređenje su neophodne za rast, razvoj i opstanak. Inovacije nužno sa sobom nose promenu i rušenje nekog predašnjeg stanja, puno neizvesnosti, straha, ali i nade za napredak. Ne tako davno, pročitala sam zanimljivu informaciju, da je jedna od karakteristika sisara (pa onda i ljudi) tendencija da se drže zone komfora, težeći da izbegavaju promene i dugoročno održavajući šablone navika. To se ogleda u tome da često vole i uživaju u rutini i komforu, npr. vraćajući se istoj hrani, koriste iste staze kojima se kreću i biraju istu, omiljenu pozu za spavanje. Ove navike im pomažu da spontano i sa lakoćom obavljaju svoj posao, uz poznate ishode i rezultate.

S druge strane, znamo i onu izreku da ako svakoga dana radimo samo ono što smo radili do sada, onda je najviše što možemo da očekujemo da dobijemo upravo ono što već imamo!

Dvema metaforama možemo predstaviti dva tipa radnih organizacija

Metafora mirnih voda opisuje organizaciju kao veliki brod, koji plovi mirnim vodama. Kapetan broda i posada znaju tačno kuda idu, zato što su tuda plovili mnogo puta ranije. Promena dolazi u obliku povremene oluje, kao kratko ometanje obično mirnog i predvidivog putovanja.

Metafora brzaka. Organizacija je viđena kao mali splav, koji plovi besnom rekom, s neprekidnim brzacima. Na splavu se nalazi šestoro ljudi koji nikada nisu radili zajedno, koji uopšte ne poznaju reku, koji nisu sigurni koja im je destinacija i koji, da bude gore, plove noću. U metafori brzaka, promena je očekivano i prirodno stanje, a upravljanje promenama je kontinuirani proces.

„Zašto bi iko želeo da čuje glumce kako pričaju?"
– Harry M. Warner, 1927. Warner Bros Pictures

S obzirom na to da je današnja situacija takva, da retko ko može da se pronađe u metafori mirnih voda, odavno se već i konstantno radi na tome da se pronađu načini kako da se izborimo sa brzacima.

Tako je nastala jedna čitava oblast menadžmenta, pod nazivom **Change Management** i bavi se strategijama koje ljudima olakšavaju prihvatanje promena, sa kojima se susrećemo i efikasan prolazak kroz njih.

Međutim, iako smo svesni važnosti, benefita, kao i neizbežnosti promena i inovacija u današnjem društvu, otpori takvim promenama i dalje postoje i prilično su snažni. Odakle to?

Ekonomista i profesor na harvardskom univerzitetu, Ted Levit (Ted Levitt, Harvard Business School) je rekao: „Kao što je energija osnova života, tako je i inovacija vitalni faktor svake promene, poboljšanja i napretka".

Većini nas je više nego poznato kako i na koliko sve načina deca mogu biti kreativna. Ona imaju neverovatnu sposobnost mašte, kombinovanja različitih elemenata, odnosa, ali je najvažnije da i onda kada ne znaju, spremni su da pokušaju! A onda, nekad i da pogreše.

- O, ne! Problem!
- To je nemoguće uraditi!
- Ja to ne mogu. (Ne mogu ja tu ništa!)
- Ali ja nisam kreativan/a.
- To je detinjasto.
- Možda ne uspem!

„Sve što se može izumeti, već je izmišljeno!"
– Charles H. Duell, 1899. Director of US Patent Office

Spremnost na grešku je jedna od osnovnih faktora, koji deci daju prednost u odnosu na odrasle, po pitanju kreativnosti i inovativnosti.

Sir Ken Robins, koji se godinama bavi pitanjem obrazovanja, u jednom svom predavanju na temu kreativnosti ispričao je primer, o jednoj devojčici kojoj je na času likovnog prišla učiteljica i pitala je šta to crta. Ona je odgovorila: „Crtam Boga", našta je učiteljica odgovorila „Ali niko ne zna kako Bog izgleda"! „Znaće za minut!", odgovorila je devojčica.

U sistemu obrazovanja bivamo propušteni kroz različite filtere. Učimo sadržaje i obučavamo se za nešto što niko od nas ne može ni da zamisli. Svet se drastično promeni za 5 godina, a pogotovu za 10 il 15, koliko prosečnom detetu treba da bi steklo neku vrstu obrazovanja. Tokom tih godina, između ostalog, naučimo da uvidimo kakve sve posledice pravljenje grešaka može da ima.

A šta možemo da uradimo u situaciji ovakvoj kakva jeste? Na prvom mestu, možemo da:

- Budemo radoznali!
- Da teške situacije posmatramo kao izazov!
- Da težimo „konstruktivnom nezadovoljstvu", ne zadovoljavajući se trenutnim stanjem, već konstantno tragati za unapređenjem.
- Treba da razmišljamo u pravcu: „Većina problema može biti rešena!"
- I najzad, da budemo svesni toga da problemi vode ka poboljšanjima!!!

Ostanite budni i spremni da se u svakom slučaju suočite sa novim izazovima, situacijama, promenama i dostignućima i borite se sa njima, sve dok ne postanu vaša navika. Tako ćete sa svakom novom promenom polako rasti i konstantno umeti više i bolje. Ali nemojte samo da ostanete budni za promene, već se trudite da ih kreirate.

„Svetu neće biti potrebno više od 5 kompjutera!"
– Thomas J. Watson, 1943. IBM Chairman

Tim putem sakupimo i dosta strahova

Najčešće prepreke na individualnom nivou su predrasude – predrasude o načinima dolaženja do inovacija, o sopstvenim kapacitetima da novine iznedrimo.

Zatim funkcionalne fiksacije, sklonost da predmete posmatramo samo kroz trenutnu funkciju koju obavljaju, pa ne možemo da sagledamo i druge načine upotrebe (npr. češalj isključivo služi za češljanje kose, a ne može da bude deo umetničke instalacije).

Ponekad je prepreka čak i **naučena bespomoćnost,** koja nastaje kao posledica neuspeha u ranijim pokušajima i sputavanju, zbog čega jednostavno prestanemo da pokušavamo. Vrlo često možemo da čujemo rečenice kao npr:

Pokažite inicijativu! Pitajte se i istražujte kako se stvari u vašem poslu mogu uraditi bolje, brže i lakše.

Istražite zašto to ranije nije urađeno ili promenjeno! Šta su bile prepreke takvoj promeni? Vidite na koje se sve načine ovaj aspekt može unaprediti. Izlistajte i sagledajte što veći broj alternativa. Izaberite najbolju! Predložite što detaljniji akcioni plan onima koji imaju uticaja na izvršenje istog.

I na samom kraju, uz rizik da pogrešite, sprovedite svoju ideju u delo i time dajte konkretan i vidljiv doprinos vašem poslovanju!!!!

Bojana Šinžar
HR consultant
H.ART Development Center
www.hart.rs
bojana.sinzar@hart.rs